گزارش

رهبر معظم انقلاب در واکنش به جنگ اوکراین:

طرفدار توقف جنگیم

ادامه از صفحه ۲ حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای با تأکید بر اینکه نقطه اوج نهضت نبوی، تشکیل حکومت اسلامی است، خاطرنشان کردند: بر خلاف نظر عده‌ای که دین را جدای از سیاست و حکومت معرفی می‌کنند، تشکیل حکومت، شوانگیزترین بخش نهضت نبوی است و پیامبر اسلام(ص) به تشکیل حکومت نیز اکتفا نکردند و بعد از آن به مقابله همه جانبه با دشمنان پرداختند. ایشان مهم‌ترین جهت گیری پیامبر اسلام(ص) در بعثت را مقابله با جاهلیت دانستند و با اشاره به ابعاد مختلف این جاهلیت، تأکید کردند: امروز همان ابعاد جاهلیت پیش از اسلام به صورت سازمان یافته و بشدت گسترده در دنیای به‌اصطلاح متمدن غربی که بر پایه حرص و طمع بنا شده است، وجود دارد. مقام معظم رهبری افزودند: حرص و طمع، پول، تبعیض، استفاده از علم و فناوری برای کشتار انسان‌ها، غارت کشورهای ضعیف، وابتذال شدید اخلاقی و هرج و مرج جنسی، شاخص‌ها و پایه‌های اصلی تمدن غربی است که در واقع شکل مدرن شده همان جاهلیت پیش از اسلام است. حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای بهره گیری از درس‌های بعثت برای مقابله با جاهلیت مدرن را ضروری خواندند و گفتند: «تقویت ایمان دینی»، «توسعه گروه‌های مؤمن و مقاوم در سراسر جهان»، «قوت و استحکام نظام اسلامی»، «برنامه خردمندانه و حکمت‌آمیز» و «شناخت وسیع مختصات جاهلیت مدرن» عواملی هستند که زمینه مقابله با آن جاهلیت را فراهم می‌آورند. ایشان با تأکید بر اینکه نظام اسلامی یک نمونه برای مقابله با جاهلیت مدرن است، افزودند: با اینکه نظام اسلامی هنوز در نیمه راه است و هنوز با هدف‌های بزرگ فاصله زیادی دارد اما برای مسلمانان و مردم دنیا یک الگوی جذاب است. رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به ماجرای چندی پیش توهین پلیس در یک کشور به عکس سردار سلیمانی و ایستادگی مردم و مجبور شدن پلیس به عذرخواهی، خاطرنشان کردند: این نمونه نشان می‌دهد الگوی نیمه کاره انقلاب اسلامی جذاب است و اگر مسیر به خوبی ادامه پیدا کند و کارها با اتقان پیش برود، قطعاً یک الگوی بسیار جذاب به‌وجود خواهد آمد. حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای نمونه واضح و کامل جاهلیت مدرن در دنیای امروز را رژیم آمریکا دانستند و با تأکید بر اینکه «حران‌سازی» از ویژگی‌های اصلی آمریکاست، افزودند: رژیم آمریکا «بحران‌ساز و بحران‌زیست» و اساساً یک «رژیم مافیایی» است که شبکه‌های مافیای سیاسی، اقتصادی و اسلحه‌سازی در درون آن، از گسترش بحران‌ها در جهان، تغذیه و ارتزاق می‌کنند. ایشان با اشاره به نقش مؤثر شبکه‌های مافیایی در کنترل و هدایت سیاست‌های آمریکا، گفتند: این مافیاها که اتحادیه اروپا و آمریکا، شرایط کنونی سیاست را تعیین‌کننده است و هوشمندی جمهوری اسلامی ایران در اتخاذ یک موضع مستقل و نگاه کردن به جمیع موضوعات، بسیار ضروری است.

◀ منافع ملی ایران در بحران اوکراین چیست؟ آیا مواضعی که ایران درباره این موضوع اتخاذ کرده منافع ملی را تأمین می‌کند؟

ایران می‌تواند هم با توسعه‌طلبی ناتو به مرزهای غربی روسیه مخالف باشد و این تحرکات را محکوم بکند و هم تأکید داشته باشد که این توسعه‌طلبی ناتو یک ماجراجویی توسط آمریکا است که روسیه را به دامی بکشانند که در اوکراین برایش پهن کرده‌اند. ایران در روابط دوجانبه می‌تواند این تذکرها و هشدارها را به شرکای خود بدهد و توجه داشته باشد که چنین اقداماتی به یک‌رویه و در آینده به معضلی برای خود ایران تبدیل شود

> ایران می‌تواند هم با توسعه‌طلبی ناتو به مرزهای غربی روسیه مخالف باشد و این تحرکات را محکوم بکند و هم تأکید داشته باشد که این توسعه‌طلبی ناتو یک ماجراجویی توسط آمریکا و انگلستان است که روسیه را به دامی بکشانند که در اوکراین برایش پهن کرده‌اند. ایران در روابط دوجانبه می‌تواند این تذکرها و هشدارها را به شرکای خود بدهد و توجه داشته باشد که چنین اقداماتی به یک‌رویه و در آینده به معضلی برای خود ایران تبدیل شود

استدلال‌ها و منطق‌های مختلفی در مورد موضع‌گیری ایران در این مسأله مطرح می‌شود، از جمله گفته می‌شود که در پی این اقدام نظامی قیمت نفت بالا می‌رود یا اینکه در اوکراین روسیه با آمریکا به نفع ما در مذاکرات برجام است. این رویدادها کاملاً منطقی هستند و نمی‌توانند استدلال کافی برای یک تصمیم منطقی و جامع باشد. اما آثار بلندمدت و تأثیرگذاری آن بر نظام بین‌الملل و ایجاد رویه‌های حقوقی خطرناک، کاملاً به ضرر ایران هستند. توجیه اقدام پیش‌دستانه وقتی که هیچ حمله‌ای علیه روسیه اتفاق نیفتاده است و فقط با این ادعا که روس‌تبارهای اوکراین در خطر هستند و مسکو قصد دارد از امنیت آنها حمایت کند، کاملاً غیرقابل‌قبول است. چنین توجیه‌هایی را آمریکایی‌ها هم در عملیات نظامی پیش‌دستانه خود بارها و بارها مطرح کرده‌اند و هیچ‌گاه کشورهای مستقلی از جمله ایران با چنین استدلال‌هایی قانع نشده بود. ایران هرچند روابط بسیار خوب و دوستانه‌ای با روسیه دارد، اما باید به این کشور تذکر دهد که نباید وارد زمین‌بازی‌ای شود که تحت نقشه و طراحی آمریکایی‌ها و انگلیسی‌هاست و دامی است که برای این کشور پهن شده است. به نظرم خیلی ضروری است که درست مانند دوره‌ای که موضوع حمله امریکا به عراق در دهه ۱۹۹۰ مطرح‌شده بود، سیاست بی‌طرفی در پیش بگیریم. آن زمان ما هم تجاوز عراق به کویت را محکوم کردیم و هم با عملیات آمریکا در عراق مخالفت کردیم. این موضع بی‌طرفی هم در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای وجهه خوبی برای ما به‌جا گذاشت. امروز هم لازم است که در این شرایط تاریخی مهم ما یک موضع بی‌طرفی مثبت اتخاذ و به ایجاد ثبات، امنیت و بازگشت به راه‌حل‌های سیاسی کمک کرده و تأکید کنیم که عملیات نظامی هرچه زودتر متوقف شود. همان‌گونه که وزیرخارجه ایران تأکید داشت که مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی حل‌وفصل شود، ایران باید دو طرف را به گفت‌وگو و کنار گذاشتن راه‌حل نظامی دعوت کند.

◀ جنگ اوکراین تا چه زمانی طول خواهد کشید؟ آیا پوتین در اندیشه اشغال اوکراین است؟

در شرایط کنونی روسیه در وضعیتی قرار گرفته که می‌خواهد دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد. اما واقعیت این است که گرفتن دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد با اوکراین و روسیه یک ارتباط قومی و نژادی و مذهبی قوی بوده و با این اقدام همه این مسائل تحت تأثیر قرار می‌گیرد. بحث اینکه روسیه مخالف عضویت اوکراین در ناتو است قابل‌درک است چون امنیت روسیه به‌کلی در خطر می‌افتاد و نظام امنیتی غرب روسیه اوکراین برای ارتش روسیه خیلی دشوار نیست ولی ماندن در آن و تجهیزات آن را حمایت کردن دشوار است. ضمن اینکه ارتباط

◀ برخی در درون ایران با استدلال‌هایی که مطرح می‌کنند از اقدام روسیه به‌صورت تلویحی حمایت می‌کنند. آیا استدلال این افراد قانع‌کننده است؟

حسن بهشتی پور در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

ایران بی‌طرفی را ترجیح دهد

روس‌ها در دام آمریکا افتاده‌اند

برجام اسیر اختلاف روسیه و آمریکا نخواهد شد

اشغال اوکراین دشوار نیست، ماندن در اوکراین سخت است

بی‌طرفی ایران نشانه هوشمندی بین‌المللی است

منزوی کردن روسیه به سود آمریکا و انگلیس است

اوکراین در مسیری حرکت کند که دیپلماسی برنده شود

هوشمندی ایران درباره جنگ اوکراین ضروری است

برای مذاکرات وین شکستی متصور نیستم

آرمان ملی - احسان انصاری: در حالی که به نظر می‌رسید هدف اصلی روسیه از حمله نظامی به اوکراین تنها استان‌های شرقی این کشور است، اما با صدور فرمان حمله همه جانبه پوتین سرزمان روسی وارد کی‌یف شده و در شرایط کنونی جنگ در اغلب مناطق اوکراین بین روسیه و ارتش اوکراین وجود دارد. در چنین شرایطی اروپا و آمریکا تحریم‌های سنگینی علیه روسیه وضع کرده‌اند و به نظر می‌رسد این تحریم شدت بیشتری نیز پیدا کند. در این بین مواضع مسئولان جمهوری اسلامی نیز درباره این بحران با واکنش‌های مختلف مواجه شده است.«آرمان ملی »برای تحلیل و بررسی آخرین تحولات جنگ در اوکراین با دکتر علی بیگدلی تحلیلگر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده است. د کتر بیگدلی معتقد است:«پس از حمله روسیه به اوکراین آقای رئیسی با پوتین تماس تلفنی گرفتند و اظهار اتی را به پوتین گوشزد کرد که سؤال برانگیز بود و با منافع ملی سازگاری نداشت. وظیفه رئیس جمهور ایران این نیست که یک اقدام تجاوزکارانه را تأیید کند و عنوان کند حمله به اوکراین باعث ایجاد امنیت در کشورهای منطقه خواهد شد.» در ادامه ما حصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ شرایط امروز جامعه را با توجه به نوع نگاه مردم به روندها و مطالباتی که بعضاً تحقق نیافته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نوع رویکرد امروز جامعه را می‌توان از کاهش چشمگیر حضورشان در انتخابات‌های پیشین فهمید. چنانکه مجلس کنونی و در انتخابات اخیر دولت، عملکرد و محصول برخی فیلترهای نظارتی و عدم مشارکت مردم و انتخاباتی است که اکثریت نسبت به حضور در انتخابات بی‌علاقه شدند و این اتفاق افتاد. علتش نیز همین است که جریانی احساس می‌کند از مسیر انتخابات اکثریت و مشارکت حداکثری کم نصیب است و نتیجه نمی‌گیرد و به این شیوه‌ها متوسل می‌شود. وقتی هم که روی کار می‌آیند احساس دین و بدهی به آن جریانی می‌کنند که بالاخره این مسیر را هموار کرده که اینها روی کار بیایند. اگر مشارکت حداکثری باشد این افراد با رای بالایی وارد نهادهای انتخابی می‌شوند اما می‌بینیم که حتی در شهرستان‌هایی با سیصد هزار نفر جمعیت افراد با دوازده و یا سیزده هزار رای به مجلس رسیده‌اند. زمانی این تعداد رای مقدار رای اقلیت‌های دینی بود اما اکنون متاسفانه به تعداد رای نمایندگان شهرهای قابل توجه تبدیل شده است. در خود تهران نیز می‌بینید که چه اتفاقاتی در انتخابات‌های اخیر و نحوه مشارکت مردم رخ داده است. اولویت‌های اینها با اولویت‌های بدنه و اکثریت جامعه هماهنگ نمی‌شود. مساله امروز جامعه معیشت، اقتصاد، اشتغال و نشاط اجتماعی است. ولی می‌بینید که این مسائل کنار رفته و امورالی که هیچ نسبتی با مسائل و مطالبات اکثریت جامعه ندارد اولویت‌دار شده است. می‌بینیم هر روز چندین و چند طرح از مجلس در می‌آید که یکی می‌خواهد انتخابات ریاست جمهوری را به جایی برساند که بعدها از فیلترهای نظارتی امروز باید گذشت. برای انتخابات شوراها سال‌هاست که گفته می‌شود این شوراها باید توسعه پیدا کنند و اختیاراتشان گسترش پیدا کند اما می‌بینیم که اصلاً دغدغه عده‌ای این است که چکار کنند اختیارات فعلی اعضای شوراها را کمتر کنند و به نحوی به گزینش آنها بپردازند که در شوراها نیز فیلترهای نظارتی سایر انتخابات را به کار ببرند. جامعه نگاه مثبتی به روند تحولات دارد و با نگاهی ابهام‌آمیز به مسائل می‌نگرد.

> در حوزه موسیقی می‌بینید که چقدر برای مقابله با موسیقی هزینه شد اما می‌بینید که جامعه امروز موسیقی را جزو نیازهای خود می‌داند. مردم خودشان هزینه می‌کنند، خودشان آموزش می‌بینند و حتی آموزشگاه می‌زنند و جلو می‌روند. ولی می‌بینید که چقدر در بخش‌های دیگر هزینه کردیم اما آن‌طور که باید و شاید دستاوردی نداشتیم

◀ طرح صیانت امروز باعث شده تا شاهد بسیاری از واکنش‌ها از سوی اقشار مختلف جامعه باشیم؛ اساساً این دوگانه نگاه جامعه و طراحان و حامیان این طرح را چگونه تحلیل می‌کنید؟

واقعیت اینکه بحث طرح صیانت از فضای مجازی که امر آن را صیانت گذاشتند، در حقیقت تعرض به کسب، کار، فعالیت و ارتباطات جامعه است. در شرایط کرونایی اگر این فضای مجازی و ارتباطات نبود تاب‌آوری جامعه شکسته می‌شد. فراموش نکنیم که در ماه‌های اولیه انتشار ویروس کرونا چه اضطراب و استرس‌هایی در جامعه وجود داشت و خوشبختانه چه میزان در جامعه طغیان کرد. یک سامانه‌ای به کمک مردم آمد و تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان به صورت مجازی در آمد و آغاز شد. مردم نیز موفق شدند که خریدها و مبادلات خود را از طریق فضای مجازی انجام دهند. حال پس از این همه مدت عده‌ای در صدددند که با این فضا به اصم صیانت مقابله کنند. البته روشن است که اینها از دو جهت با فضای مجازی مشکل دارند و به فوق خودشان می‌خواهند آن را صیانت کنند؛ نخست اینکه فضای مجازی آنها را به چالش کشیده و آنها را نسبت به روندهای موجود در جامعه در حوزه‌های مختلف پاسخگو کرده است. در حالی که تا پیش از این در جامعه رسانه فقط صداوسیما و انحصاری بوده و مدت‌هاست که جریانی اساساً اجازه نمی‌دهد صداوسیما رسانه ملی باشد و آن رسانه را در اختیار یک اقلیت و تفکر خاصی قرار داده است. حال فضای مجازی می‌خواهد این انحصار را از این طریق کنار بگذارد و رسانه‌های دیگر نیز در جامعه فعالیت داشته باشند که اینها ناراحت هستند. به‌همین خاطر است که قبلاً هم تلاش کردند رسانه‌های مجازی را زیر نظر مدیا ببرند. در حالی که می‌بینید تمام استارآپ‌ها، انجمن‌های تخصصی، کسب و کارهای اینترنتی، جریان‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی با این رویه طرح صیانت مخالفت کردند و همه معتقدند که این مساله اولویت جامعه نیست و این طرح‌هایی که ارائه می‌شود به هیچ عنوان پاسخگوی نیازهای جامعه نیست. با این طرح‌ها و تصمیمات درصدد هستند که فضای مجازی را زیر نظر نظامی‌ها و دوستانه‌ای با روسیه کرده‌اند، اما باید به این کشور تذکر دهد که نباید وارد زمین‌بازی‌ای شود که تحت نقشه و طراحی آمریکایی‌ها و انگلیسی‌هاست و دامی است که برای این کشور پهن شده است. به نظرم خیلی ضروری است که درست مانند دوره‌ای که موضوع حمله امریکا به عراق در دهه ۱۹۹۰ مطرح‌شده بود، سیاست بی‌طرفی در پیش بگیریم. آن زمان ما هم تجاوز عراق به کویت را محکوم کردیم و هم با عملیات آمریکا در عراق مخالفت کردیم. این موضع بی‌طرفی هم در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای وجهه خوبی برای ما به‌جا گذاشت. امروز هم لازم است که در این شرایط تاریخی مهم ما یک موضع بی‌طرفی مثبت اتخاذ و به ایجاد ثبات، امنیت و بازگشت به راه‌حل‌های سیاسی کمک کرده و تأکید کنیم که عملیات نظامی هرچه زودتر متوقف شود. همان‌گونه که وزیرخارجه ایران تأکید داشت که مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی حل‌وفصل شود، ایران باید دو طرف را به گفت‌وگو و کنار گذاشتن راه‌حل نظامی دعوت کند.

◀ جنگ اوکراین تا چه زمانی طول خواهد کشید؟ آیا پوتین در اندیشه اشغال اوکراین است؟

در شرایط کنونی روسیه در وضعیتی قرار گرفته که می‌خواهد دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد. اما واقعیت این است که گرفتن دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد، اما واقعیت این است که اگر اوکراین و روسیه یک ارتباط قومی و نژادی و مذهبی قوی بوده و با این اقدام همه این مسائل تحت تأثیر قرار می‌گیرد. بحث اینکه روسیه مخالف عضویت اوکراین در ناتو است قابل‌درک است چون امنیت روسیه به‌کلی در خطر می‌افتاد و نظام امنیتی غرب روسیه اوکراین برای ارتش روسیه خیلی دشوار نیست ولی ماندن در آن و تجهیزات آن را حمایت کردن دشوار است. ضمن اینکه ارتباط

سید محمود میرلوحی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

صیانت جز «مخالفت با آزادی بیان» و «مسدودسازی کسب و کار» است؟

◀ بدون مشارکت مردم نمی‌توان کشور را اداره کرد

◀ اعتماد عمومی به شدت آسیب دیده است

◀ مولفه‌های قدرت دولت همیزان سهم مردم در اقتصاد، امنیت و توسعه علمی و فرهنگی است

آرمان ملی- سهیل ثابت: این بحث طی سال‌های مختلف همواره مطرح بوده که میان اولویت‌های جامعه و اولویت‌های دولت‌ها تفاوت‌های بسیاری بوده است. لذا دولت‌ها همواره بر اساس آنچه سیاست‌های کلی بوده و عمل می‌کردند و جامعه نیز همواره پیگیر مطالبات خود بوده است. این در حالی است که در برخی مواقع برخی مطالبات جامعه مثل ایجاد رفاه و حل مشکلات اقتصادی و معیشتی به اموری بدل می‌شده است که نه تنها جامعه آن را در صدر اولویت‌های خود دانسته بلکه دولت‌ها نیز با توجه به شرایط جامعه در صدد حل این مسائل و مشکلات بر می‌آمده‌اند. اما از آنجا که در بسیاری از اوقات برخی مسائل حل و عده‌ای مرتفع نمی‌شده مردم همواره نسبت به روند امور ابراز نارضایتی داشته‌اند و همین امر سبب ساز کاهش اعتماد عمومی جامعه نسبت به روندها و عملکرد ها شده است. حال بسیاری معتقدند برای اینکه شرایط بهتری را در راستای هم افزایی دولت و ملت شاهد باشیم باید دولت در صدد احیای اعتماد کاهش یافته برآید و اقدامات لازم را برای ایجاد میزانی از رضایتمندی در جامعه انجام دهد. در این راستا برای بررسی شرایط جامعه، لزوم احیای اعتماد عمومی، طرح صیانت از فضای مجازی و آنچه در سپهر سیاسی و اجتماعی جامعه می‌گذرد «آرمان ملی» با سید محمود میرلوحی فعال سیاسی اصلاح‌طلب و عضو سابق شورای شهر تهران به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

عکس: آرمان ملی /فاطمه فتاحی

◀ شرایط امروز جامعه را با توجه به نوع نگاه مردم به روندها و مطالباتی که بعضاً تحقق نیافته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

واقعیت اینکه بحث طرح صیانت از فضای مجازی که امر آن را صیانت گذاشتند، در حقیقت تعرض به کسب، کار، فعالیت و ارتباطات جامعه است. در شرایط کرونایی اگر این فضای مجازی و ارتباطات نبود تاب‌آوری جامعه شکسته می‌شد. فراموش نکنیم که در ماه‌های اولیه انتشار ویروس کرونا چه اضطراب و استرس‌هایی در جامعه وجود داشت و خوشبختانه چه میزان در جامعه طغیان کرد. یک سامانه‌ای به کمک مردم آمد و تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان به صورت مجازی در آمد و آغاز شد. مردم نیز موفق شدند که خریدها و مبادلات خود را از طریق فضای مجازی انجام دهند. حال پس از این همه مدت عده‌ای در صدددند که با این فضا به اصم صیانت مقابله کنند. البته روشن است که اینها از دو جهت با فضای مجازی مشکل دارند و به فوق خودشان می‌خواهند آن را صیانت کنند؛ نخست اینکه فضای مجازی آنها را به چالش کشیده و آنها را نسبت به روندهای موجود در جامعه در حوزه‌های مختلف پاسخگو کرده است. در حالی که تا پیش از این در جامعه رسانه فقط صداوسیما و انحصاری بوده و مدت‌هاست که جریانی اساساً اجازه نمی‌دهد صداوسیما رسانه ملی باشد و آن رسانه را در اختیار یک اقلیت و تفکر خاصی قرار داده است. حال فضای مجازی می‌خواهد این انحصار را از این طریق کنار بگذارد و رسانه‌های دیگر نیز در جامعه فعالیت داشته باشند که اینها ناراحت هستند. به‌همین خاطر است که قبلاً هم تلاش کردند رسانه‌های مجازی را زیر نظر مدیا ببرند. در حالی که می‌بینید تمام استارآپ‌ها، انجمن‌های تخصصی، کسب و کارهای اینترنتی، جریان‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی با این رویه طرح صیانت مخالفت کردند و همه معتقدند که این مساله اولویت جامعه نیست و این طرح‌هایی که ارائه می‌شود به هیچ عنوان پاسخگوی نیازهای جامعه نیست. با این طرح‌ها و تصمیمات درصدد هستند که فضای مجازی را زیر نظر نظامی‌ها و دوستانه‌ای با روسیه کرده‌اند، اما باید به این کشور تذکر دهد که نباید وارد زمین‌بازی‌ای شود که تحت نقشه و طراحی آمریکایی‌ها و انگلیسی‌هاست و دامی است که برای این کشور پهن شده است. به نظرم خیلی ضروری است که درست مانند دوره‌ای که موضوع حمله امریکا به عراق در دهه ۱۹۹۰ مطرح‌شده بود، سیاست بی‌طرفی در پیش بگیریم. آن زمان ما هم تجاوز عراق به کویت را محکوم کردیم و هم با عملیات آمریکا در عراق مخالفت کردیم. این موضع بی‌طرفی هم در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای وجهه خوبی برای ما به‌جا گذاشت. امروز هم لازم است که در این شرایط تاریخی مهم ما یک موضع بی‌طرفی مثبت اتخاذ و به ایجاد ثبات، امنیت و بازگشت به راه‌حل‌های سیاسی کمک کرده و تأکید کنیم که عملیات نظامی هرچه زودتر متوقف شود. همان‌گونه که وزیرخارجه ایران تأکید داشت که مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی حل‌وفصل شود، ایران باید دو طرف را به گفت‌وگو و کنار گذاشتن راه‌حل نظامی دعوت کند.

◀ جنگ اوکراین تا چه زمانی طول خواهد کشید؟ آیا پوتین در اندیشه اشغال اوکراین است؟

در شرایط کنونی روسیه در وضعیتی قرار گرفته که می‌خواهد دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد، اما واقعیت این است که گرفتن دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد، اما واقعیت این است که اگر اوکراین و روسیه یک ارتباط قومی و نژادی و مذهبی قوی بوده و با این اقدام همه این مسائل تحت تأثیر قرار می‌گیرد. بحث اینکه روسیه مخالف عضویت اوکراین در ناتو است قابل‌درک است چون امنیت روسیه به‌کلی در خطر می‌افتاد و نظام امنیتی غرب روسیه اوکراین برای ارتش روسیه خیلی دشوار نیست ولی ماندن در آن و تجهیزات آن را حمایت کردن دشوار است. ضمن اینکه ارتباط

◀ اعتماد عمومی به شدت آسیب دیده است، اما با صدور فرمان حمله همه جانبه پوتین سرزمان روسی وارد کی‌یف شده و در شرایط کنونی جنگ در اغلب مناطق اوکراین بین روسیه و ارتش اوکراین وجود دارد. در چنین شرایطی اروپا و آمریکا تحریم‌های سنگینی علیه روسیه وضع کرده‌اند و به نظر می‌رسد این تحریم شدت بیشتری نیز پیدا کند. در این بین مواضع مسئولان جمهوری اسلامی نیز درباره این بحران با واکنش‌های مختلف مواجه شده است.«آرمان ملی »برای تحلیل و بررسی آخرین تحولات جنگ در اوکراین با دکتر علی بیگدلی تحلیلگر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده است. د کتر بیگدلی معتقد است:«پس از حمله روسیه به اوکراین آقای رئیسی با پوتین تماس تلفنی گرفتند و اظهار اتی را به پوتین گوشزد کرد که سؤال برانگیز بود و با منافع ملی سازگاری نداشت. وظیفه رئیس جمهور ایران این نیست که یک اقدام تجاوزکارانه را تأیید کند و عنوان کند حمله به اوکراین باعث ایجاد امنیت در کشورهای منطقه خواهد شد.» در ادامه ما حصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ منافع ملی ایران در بحران اوکراین چیست؟ آیا مواضعی که ایران درباره این موضوع اتخاذ کرده منافع ملی را تأمین می‌کند؟

ایران می‌تواند هم با توسعه‌طلبی ناتو به مرزهای غربی روسیه مخالف باشد و این تحرکات را محکوم بکند و هم تأکید داشته باشد که این توسعه‌طلبی ناتو یک ماجراجویی توسط آمریکا و انگلستان است که روسیه را به دامی بکشانند که در اوکراین برایش پهن کرده‌اند. ایران در روابط دوجانبه می‌تواند این تذکرها و هشدارها را به شرکای خود بدهد و توجه داشته باشد که چنین اقداماتی به یک‌رویه و در آینده به معضلی برای خود ایران تبدیل شود. این اقدامات روسیه ابتدا از ابخازیا و اوستیای جنوبی در خاک گرجستان آغاز شد و بعد به شبه‌جزیره کریمه در خاک اوکراین رسید. امروز به لوهانسک و دونتسک رسیده و فردا ممکن است به‌جاهای دیگر هم برسد. این موضوع بسیار مهم است که این اقدامات نباید به یک‌رویه پذیرفته‌شده تبدیل شود که یک کشور به خودش اجازه دهد که به هر دلیلی وارد خاک یک کشور مستقل شود و تمامیت ارضی‌اش و عملاً یک کشور را به خطر بیندازد. روسیه سال‌هاست که یک‌جانبه‌گرایی آمریکا را مورد انتقاد قرار داده است و همواره از نادیده گرفتن سازوکار سازمان ملل متحد و شورای امنیت توسط آمریکا و از اقدامات یک‌جانبه‌گرایانه این قدرت جهانی انتقاد کرده است. روسیه خود را از مدافعان جدی‌ترین حدود تجاوز عرصه بین‌المللی معرفی می‌کرد و از آمریکا می‌خواست که در چارچوب سازوکارهای چندجانبه بین‌المللی به‌ویژه سازمان ملل متحد و شورای امنیت اقدام کند. حال خود روسیه از این فرایندها اجتناب و برخلاف عرف و قواعد بین‌المللی و نقض آشکار منشور ملل متحد، اقدام کرده است. در چنین شرایطی ایران می‌تواند سیاست بی‌طرفی اتخاذ کند و از یک‌طرف به روسیه هشدار بدهد که در روند به خاک اوکراین به‌هیچ‌وجه به نفع مردم روسیه و اوکراین نیست و این مساله از طریق سیاسی و دیپلماتیک قابل‌حل است. به اوکراین هم هشدار دهد که عضویت در ناتو هیچ منفعتی برای این کشور ندارد و بر مشکلات این کشور می‌افزاید. ایران در چارچوب سیاست بی‌طرفی هم می‌تواند به اوکراین توضیح دهد که با اتخاذ سیاست بی‌طرفی هم می‌تواند رابطه خوبی با روسیه داشته باشد و هم رابطه‌ای خوب با اتحادیه اروپا و آمریکا. شرایط کنونی سیاست تعیین‌کننده است و هوشمندی جمهوری اسلامی ایران در اتخاذ یک موضع مستقل و نگاه کردن به جمیع موضوعات، بسیار ضروری است.

> در شرایط کنونی روسیه در وضعیتی قرار گرفته که می‌خواهد دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد، اما واقعیت این است که گرفتن دو استان شرقی را به‌عنوان خط حائل بین خودش قرار بدهد تا اگر اوکراین به ناتو بپیوست این منطقه عملاً تجزیه شده باشد و نقش خط حائل را داشته باشد. اما واقعیت این است که گرفتن

◀ برخی در درون ایران با استدلال‌هایی که مطرح می‌کنند از اقدام روسیه به‌صورت تلویحی حمایت می‌کنند. آیا استدلال این افراد قانع‌کننده است؟

استدلال‌ها و منطق‌های مختلفی در مورد موضع‌گیری ایران در این مسأله مطرح می‌شود، از جمله گفته می‌شود که در پی این اقدام نظامی قیمت نفت بالا می‌رود یا اینکه در اوکراین روسیه با آمریکا به نفع ما در مذاکرات برجام است. این رویدادها کاملاً منطقی هستند و نمی‌توانند استدلال کافی برای یک تصمیم منطقی و جامع باشد. اما آثار بلندمدت و تأثیرگذاری آن بر نظام بین‌الملل و ایجاد رویه‌های حقوقی خطرناک، کاملاً به ضرر ایران هستند. توجیه اقدام پیش‌دستانه وقتی که هیچ حمله‌ای علیه روسیه اتفاق نیفتاده است و فقط با این ادعا که روس‌تبارهای اوکراین در خطر هستند و مسکو قصد دارد از امنیت آنها حمایت کند، کاملاً غیرقابل‌قبول است. چنین توجیه‌هایی را آمریکایی‌ها هم در عملیات نظامی پیش‌دستانه خود بارها و بارها مطرح کرده‌اند و هیچ‌گاه کشورهای مستقلی از جمله ایران با چنین استدلال‌هایی قانع نشده بود. ایران هرچند روابط بسیار خوب و دوستانه‌ای با روسیه دارد، اما باید به این کشور تذکر دهد که نباید وارد زمین‌بازی‌ای شود که تحت نقشه و طراحی آمریکایی‌ها و انگلیسی‌هاست و دامی است که برای این کشور پهن شده است. به نظرم خیلی ضروری است که درست مانند دوره‌ای که موضوع حمله امریکا به عراق در دهه ۱۹۹۰ مطرح‌شده بود، سیاست بی‌طرفی در پیش بگیریم. آن زمان ما هم تجاوز عراق به کویت را محکوم کردیم و هم با عملیات آمریکا در عراق مخالفت کردیم. این موضع بی‌طرفی هم در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای وجهه خوبی برای ما به‌جا گذاشت. امروز هم لازم است که در این شرایط تاریخی مهم ما یک موضع بی‌طرفی مثبت اتخاذ و به ایجاد ثبات، امنیت و بازگشت به راه‌حل‌های سیاسی کمک کرده و تأکید کنیم که عملیات نظامی هرچه زودتر متوقف شود. همان‌گونه که وزیرخارجه ایران تأکید داشت که مسائل از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی حل‌وفصل شود، ایران باید دو طرف را به گفت‌وگو و کنار گذاشتن راه‌حل نظامی دعوت کند.

◀ با توجه به اینکه بسیاری معتقدند حاکمیت و جامعه برای هم‌افزایی و هم‌راستایی باید به یک درک مشترک از مسائل برسند و در این راستا باید اقداماتی برای بازیابی اعتماد عمومی صورت گیرد؛ آسیب‌شناسی این مساله را چگونه تبیین می‌کنید؟

از گذشته چهار راه گفت‌وگوی تمدن‌ها بودیم و هستیم. اما امروز شاهدیم با این انفجار اطلاعات و شبکه‌ها و... دیگر حکومت‌ها می‌خواهند جامعه را اداره کنند و حکمرانی خوب را پیاده سازند؛ در این حکمرانی خوب در حوزه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، امنیت و مسائل اجتماعی بدون مشارکت مردم نمی‌توان کشور را اداره کرد. می‌شود بدون حضور و مشارکت زنان و جوانان در جامعه امروز ولو در کشورهای جهان سوم کشور را اداره کرد؟ می‌شود بدون حضور و نظر اهل فکر، فرهنگ و نخبگان کشور را اداره کرد یا بدون حضور اقتصاددانان و کارآفرینان اقتصاد کشور را مدیریت کرد؟ پاسخ همه اینها این است که نمی‌توان کشور را بدون حضور مردم در قشرهای مختلف اداره کرد. لذا است که اصل مشارکت است که اصل اینکه دولت یک حداقلی نظارر باشد. دولت باید با مردم کار کند. وقتی صحبت از مردم و مشارکت به میان می‌آید به بحث اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی مطرح می‌شود. اینکه بالاخره این دولت، دولت اکثریت است یا یک اقلیت محدود. امروز مولفه‌های قدرت دولت‌ها میزان سهم مردم در اقتصاد، امنیت، دفاع، توسعه علمی و فرهنگی است. حال ما در این دنیای کنونی به‌خصوص پس از پیروزی انقلاب هرجا در سایر حوزه‌ها کسری داشتیم توانستیم از اعتماد و حمایت و پشتیبانی مردم آن کسری‌ها را جبران کنیم. مشارکت در کشور ما و اعتماد مردم قابل فرار از اوراری است که معمولاً در دنیا به جدار آن استفاده می‌کنند و سعی می‌کنند که مشارکت حداکثری مردم را در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی و دفاعی استفاده کنند. ما در مقابله با طوفان‌ها و حوادث و در تحریم و... از اعتماد عمومی استفاده کردیم که اکنون این اعتماد به شدت آسیب دیده که بخش قابل توجهی از آن به خاطر کج دقتی‌هایی است که صورت گرفته است. امروز یکی از نمادها و شاخص‌های مهم مشارکت مردم انتخابات است اما متاسفانه ک